

ODVETNIŠKA PISARNA
ZAKONJŠEK

20-08-2013

PREJETO

P 2138/2011 -
III

REPUBLIKA SLOVENIJA
OKROŽNO SODIŠČE V LJUBLJANI

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Okrožno sodišče v Ljubljani je po okrožni sodnici Dušani Bajc,

v pravdni zadevi tožeče stranke **Branko Grims**, [REDACTED], ki ga zastopa odvetniška pisarna Hribernik in Petrič, o.p. iz Ljubljane, zoper toženo stranko **Mladina časopisno podjetje d.d.**, Dunajska cesta 51, Ljubljana, ki jo zastopa Odvetniška pisarna Emil Zakonjšek o.p. d.o.o., iz Ljubljane,

zaradi opravičila, objave sodbe in plačila odškodnine, pcto. 41.001,00 EUR s pp,

dne 10. julija 2013,

RAZSODILO:

I. Zavrne se tožbeni zahtevek, ki se glasi:

„Tožena stranka je dolžna v 15 dneh plačati tožniku Branku Grimsu, [REDACTED], [REDACTED], 40.001,00 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od poteka paricijskega roka dalje do plačila.

Tožena stranka je dolžna v 15 dneh objaviti to sodbo v celoti v tedniku Mladina in se ob objavi sodbe tožeči stranke v isti izdaji tednika Mladina tudi opravičiti z naslednjim besedilom: „Mladina d.d. se opravičuje mag. Branku Grimsu ter njegovim trem otrokom za objavo fotografije njegove družine in za primerjavo te fotografije s fotografijo, na kateri je Joseph Goebbels s svojo družino. Mladina d.d.“

Tožena stranka je dolžna v 15 dneh povrniti tožeči stranki njene pravdne stroške z zakonskimi zamudnimi obrestmi od poteka paricijskega roka dalje do plačila.“

II. Tožeča stranka je dolžna toženi stranki povrniti pravdne stroške v višini 1.967,25 EUR, v roku 15 dni, v primeru zamude skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od poteka paricijskega roka do plačila.

OBRAZLOŽITEV:

1. V utemeljitev tožbenega zahtevka je tožeča stranka navedla, da je sama poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, prepoznaven slovenski politik in član Slovenske demokratske stranke, tožena stranka pa je izdajatelj tednika Mladina, med drugim tudi št. 9 z dne 4.3.2011 in št. 10 z dne 11.3.2011, v katerih so bili objavljeni sporni članki. Tožeča stranka je izpostavila posamezne dele objav kot nedopustne (navedene v nadaljevanju v tč. 6 spodaj); primerjava tožnika z nacističnim zločincem Goebbel som je nedopustna in posega v čas, dobro ime in osebno dostojanstvo tožnika, krni njegove osebnostne pravice in je grobo žaljiva ter zaničljiva. Z objavo fotografije in člankov je tožena stranka grobo okrnila osebnostne pravice tožnika, posegla v njegovo duševno celovitost in zasebnost (predvsem s posegom v njegovo osebno in družinsko življenje) ter razžalila njegovo čast in dobro ime. Zaradi tega je tožnik izredno prizadet, kar je s konkretnimi dejstvi natančneje utemeljil. Najbolj boleče je bilo za tožnika dejstvo, da je bila z ravnanjem tožene stranke prizadeta njegova družina, to je njegova žena in trije otroci, s tem je bilo poseženo v tožnikovo osebnostno pravico do družinskega življenja in zasebnosti. Tožena stranka bi zlahka izrazila svoje mnenje

brez tako radikalnega posega v tožnikovo čast, dostojanstvo, dobro ime, ugled in zasebnost. Tožena stranka je z objavo fotografije tožnikove družine, ki je bila posneta ob cerkveni maši na Brezju, posegla tudi v tožnikovo pravico do svobode veroizpovedi.

2. Tožena stranka je tožbenemu zahtevku v celoti ugovarjala, tako po temelju kot po višini. V utemeljitev je navedla, da je tožena stranka pri objavi izvrševala svojo ustavno pravico do svobode izražanja; tožnik pa je javna osebnost, saj je poslanec Državnega zbora že od leta 2004 in poleg Janeza Janše najvidnejši in eden najbolj vplivnih članov Socialne demokratske stranke, je eden od najpomembnejših politikov v Sloveniji. Interpretacija člankov s strani tožeče stranke je napačna in v samih člankih nima nobene podlage; vsakemu povprečnemu bralcu je jasno, da članki kritizirajo metode političnega boja (propagando), ki jih uporablja tožnik in tožnikove metode političnega boja primerjajo z metodami, ki jih je uporabljal Goebbels. Gre torej za kritiko načina tožnikovega političnega delovanja in nikakor ne gre za trditve ali namigovanja, da bi se tožnik zavzemal za vse „ideale,“ za katere se je zavzemal Goebbels. Prvi sporni uvodnik je nastal kot odziv na kritike, ki jih je doživljal Denis Sarkič, ker je na svojem zasebnem facebook profilu objavil fotografijo tožnika ob fotografiji Josepha Goebbelsa, ta objava je v javnosti sprožila razpravo o tem, ali je primerjava med tožnikom in Goebbelsom na tak način dovoljena. Navedeno je nedvomno tema javnega pomena in zato so novinarji tožene stranke imeli pravico in dolžnost, da izrazijo svoje mnenje o primernosti objave obeh fotografij. Prvi sporni uvodnik kritizira tožnikovo politično delovanje, tožena stranka pa ima pravico do kritike takega tožnikovega političnega delovanja. Poleg tega je tožnik sam tisti, ki svoje družinsko življenje povezuje s politično dejavnostjo; podatke in celo fotografije svoje družine uporablja za dvigovanje svoje priljubljenosti med volivci, to pa je tudi ena izmed metod, ki jih je uporabljal Joseph Goebbels. Poleg tega se tožnik ne more sklicevati na protipraven poseg v njegovo čast in dobro ime, ko je njegovo delovanje predmet ostre, grobe in negativne kritike zato, ker tudi sam oz. preko pravnih oseb, ki jih predstavlja, enako ostro, negativno in grobo kritizira delovanje drugih. Pomembno je tudi, da sporne navedbe predstavljajo vrednostno sodbo o tožnikovem političnem delovanju in ne o njem osebno. Poleg tega sta bila dva od spornih člankov objavljena v rubriki Mladinamit, ki je izrazito satirične narave. Tožnikove navedbe o duševnih bolečinah niso dovolj konkretne. Višina zahtevane odškodnine je glede na uveljavljeno sodno prakso močno pretirana. Zahtevek za povrnitev nepremoženjske škode zaradi razžalitve dobrega imena in časti ali okrnitve osebne pravice na podlagi 179. čl. OZ lahko vložijo samo neposredni oškodovanci.
3. V dokaznem postopku je sodišče vpogledalo v vse listine v spisu, to je od A2 do A8 in B2 do B19 ter zaslišalo tožečo stranko. S strani tožeče stranke predlaganih prič Martine Dragoš Grims, Marte Jarc, Eve Irgl in Mira Petka, ki bi lahko

izpovedali o tožnikovih duševnih bolečinah, sodišče ni zaslišalo zato, ker natančnejše ugotavljanje teh dejstev ni bilo potrebno, pa tudi zato, ker so duševne bolečine izrazito subjektivne narave in lahko zato o njih izpove samo tisti, ki naj bi jih trpel; nenazadnje pa je tožnik o duševnih bolečinah izpovedal tako, da bi sodišče njegovo verodostojnost lahko ocenilo brez preverjanja z nadaljnjim zasliševanjem prič. S strani tožene stranke predlaganih novinarjev, ki bi lahko izpovedali v zvezi s spornimi članki, Roberta Botterija, Grege Repovža, Janka Lorencija in Jureta Trampuša pa sodišče ni zaslišalo zato, ker so bili vsebina in sporočila vseh člankov popolnoma jasni, kar je sodišče lahko ugotovilo že z vpogledom v te članke.

4. Tožbeni zahtevek ni utemeljen.
5. Sodišče v izogib napačnim interpretacijam izrecno poudarja, da ni v pristojnosti sodišča, da na *splošno* presoja, uporaba koliko ostrih pojmov, označb in primerjav je v medijih dopustna in kje so meje. Naloga sodišča je, da v *konkretnem* primeru presodi, ali je tožena stranka s konkretnimi spornimi objavami prekomerno oz. protipravno posegla v osebnostno pravico tožeče stranke oz. v njeno pravico do dobrega imena in časti ter zasebnosti, to pa upošteva vse konkretne okoliščine konkretnega primera, kot jih bo sodišče pojasnilo v nadaljevanju. Ali drugače: enaka objava je lahko v določenih okoliščinah protipravna, v drugačnih okoliščinah pa v mejah pravno dopustnega z vidika odškodninskega prava.¹

Nesporna dejstva:

6. Med pravdnima strankama so bila nesporna naslednja dejstva:
 - tožnik je poslanec Državnega zbora vse od leta 2004 dalje, najvidnejši in eden najbolj vplivnih članov Socialne demokratske stranke (SDS), je prepoznaven oz. eden od najpomembnejših politikov v Sloveniji,
 - tožena stranka je izdajateljica tednika Mladina, tudi njenih številk 9 z dne 4.3.2011 in številk 10 z dne 11.3.2011.
7. Prav tako je bilo med pravdnima strankama nesporno, da so bili v 9. in 10. številki tednika Mladina (2011) objavljeni naslednji prispevki oz. članki, vključno s sporno vsebino:
 - v rubriki Mladinamit prispevek z naslovom „Ni vsak dr. G. že dr. Goebbels,“ v katerem je bila objavljena fotografija družine tožnika z naslovom „Dr. Grims z družino,“ tik ob njej pa fotografija družine nemškega nacističnega politika in

¹ Navedeno tudi kot odgovor tožeči stranki v njeni izpovedi, da se je za tožbo odločil (tudi) zato, da se tudi po sodni poti, tudi v Sloveniji in tudi za vse bodoče politike pokaže, kje so meje.

nacističnega ministra za propagando Josepha Goebbelsa, ob kateri je bilo napisano „Dr. Goebbels z družino,“ v prispevku pa je bilo zapisano: „Naš nekdanji sodelavec Sena Driskič je na svojem fejsbuku dr. Grimsa primerjal z dr. Goebbelksom. Uredništvo Mladinamita se pridružuje protestom. Mogoče se zdi, da se dr. Grims zgleduje po svojem vzorniku, a mu do njega še veliko manjka in mu trenutno ne seže niti do pasu. Potrebno bo še veliko vaje v manipulaciji. Sieg!“

- v uvodniku z naslovom „O Goebbelosu in njegovih“ je bilo zapisano: „Je res nedopustno primerjati Grimsa in Goebbelsa, Janšo in Hitlerja? Seveda ne gre za to, da bi bila Janša in Grims zločinca, nacista. Gre za to, da uporablja SDS, in najbolj SDS posebljata prav Janša in Grims, metode političnega boja, ki so jih ne samo uporabljali, ampak v knjigah tudi vestno popisali prav nacisti.“ ter „Preberite še enkrat Hitlerjeva, Strasserjeva in Goebbelsova politična navodila. Če ne bi bilo zraven teh treh srhljivih imen, bi verjetno zelo hitro prepoznali, čigave metode političnega boja so danes to. Ko zapisom pritaknemo imena, seveda avtomatično rečemo, da je to prehudo. A kaj je v resnici prehudo? Primerjava?“

- v uvodniku z naslovom „Pravo ime“ je bilo zapisano: „Ne sprenevedamo se. Slika Grimsove družine smo ob Goebbelsovi objavili pri polni zavesti.“

- v kolumni z naslovom „Primerjave“ je bilo zapisano: „Objava fotografij lahko vzbuja nelagodje in pomisleke, toda njeno osnovno sporočilo je jasno in stoji – uporaba metod, ki so jih prakticirali nacisti, je nevarna in se dogaja tu, pred našimi očmi. Da bi to slišali in vzeli zares, je včasih potrebna radikalnost ... Vsebinsko je objava v Mladinamitu globoko upravičena.“

- v članku z naslovom „Zakaj smo objavili fotografijo Grimsove družine“ je navedeno: „Zapisano je, da so politične metode in propaganda, ki jih uporablja Grims (in SDS), podobne tistim, ki so jih uporabljali v nacistični Nemčiji ... Mladinamit se ni norčeval iz otrok, pač pa je na primeru politične propagande prikazal, kam lahko pripelje metoda političnega boja, ki jo gojijo v SDS.“

- v rubriki „Mladinamit“ je ob pesmi z naslovom „Herr Grimss“ in tožnikovi fotografiji v prispevku z naslovom „Opravičilo in odstranitev“ zapisano: „Opravičujemo se družini dr. Grimsa, ker smo jo objavili na sliki ob članku „Ni vsak dr. G. že dr. Goebbels,“ ker družina nikakor ni odgovorna za dejanja, ki jih stori njen pater familias. Ne bomo je več objavljali v tej družbi. Uredništvo Mladinamita se je odločilo, da zaradi tega zavržnega dejanja odstavi urednika Berta Ritotreba in ga pošlje v Guantanamo.“

8. Vsa navedena dejstva sta obe stranki navajali enako oz. nasprotna stranka ni konkretizirano zanikala navedb prve stranke, zaradi česar je sodišče vsa navedena dejstva štelo za ugotovljena (določilo čl. 214/II Zakona o pravdnem postopku, „ZPP“).

Materialnopravno izhodišče:

9. Obligacijski zakonik določa, da kdor povzroči drugemu škodo, jo je dolžan povrniti, če ne dokaže, da je škoda nastala brez njegove krivde (določilo čl. 131/I Obligacijskega zakonika, „OZ“). Navedeno pomeni, da mora oškodovanec zatrjevati in ustrezno dokazati protipravno ravnanje, svojo škodo ter vzročno zvezo med protipravnim ravnanjem in nastalo škodo; obrnjeno dokazno breme pa velja glede izključitve krivdne odgovornosti. Oškodovancu med drugim pripada pravična denarna odškodnina za pretrpljene duševne bolečine zaradi razžalitve dobrega imena in časti ali posega v osebnostne pravice, če okoliščine primera, zlasti pa stopnja bolečin ter njihovo trajanje to opravičujejo (določilo čl. 179/I OZ); višina odškodnine za nepremoženjsko škodo je odvisna od pomena prizadete dobrine in namena te odškodnine, ne sme pa podpirati teženj, ki niso združljive z njeno naravo in namenom (določilo čl. 179/II OZ). Za utemeljenost zahtevka za plačilo odškodnine iz navedenega naslova mora torej oškodovanec ustrezno zatrjevati in dokazati, da je tožena stranka s protipravnim ravnanjem posegla v njeno čast in dobro imena ali osebnostno pravico in da je bil tak poseg vzrok za njene (zatrjevane in dokazane) duševne bolečine. Če gre za kršitev osebnostne pravice, lahko sodišče odredi na stroške oškodovalca objavo sodbe oz. popravka ali odredi, da mora oškodovalec preklicati izjavo, s katero je storil kršitev, ali storiti kaj drugega, s čimer je mogoče doseči namen, ki se doseže z odškodnino (določilo čl. 178 OZ).
10. Kdaj konkretno gre za poseg v osebnostno pravico posameznika zakon sicer izrecno ne določa, zato se je sodišče naslonilo na pravno teorijo, pravno prakso ter druge pravne predpise. Tako so po pravni teoriji osebnostne pravice pravice, ki gredo človeku kot takemu, ki se tičejo neposredno osebe in človekovih osebnih dobrin; nekatere gredo človeku kot biološkemu bitju (življenje, zdravje, telesna integriteta), nekatere pa gredo človeku kot socialnemu bitju v odnosu do drugih (prostost, čast, ime, osebno življenje, lastna podoba). Osebnostne pravice so pravice, ki varujejo človekovo osebnost, njegovo fizično in moralno bistvo.
11. Ustava zagotavlja vsakomur pravico do osebnega dostojanstva (določilo čl. 34 Ustave) ter nedotakljivost človekove duševne celovitosti, njegove zasebnosti ter osebnostnih pravic (določilo čl. 35 Ustave), med slednje spada tudi pravica do dobrega imena in časti. Brez dvoma gre za eno od temeljnih človekovih pravic, ki je sama po sebi pomembna ustavna vrednota.

12. Hkrati pa je zagotovljena svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja; vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema in širi vesti in mnenja (določilo čl. 39 Ustave). Tudi Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin („Konvencija“) med drugim določa, da ima vsakdo pravico do svobodnega izražanja (določilo čl. 10 Konvencije). Tudi svoboda izražanja je že sama po sebi pomembna ustavna vrednota.
13. Nobena od ustavnih pravic ni absolutna; človekove pravice so namreč omejene (samo) s pravicami drugih (določilo čl. 15/III Ustave). V konkretnem primeru sta si pravica tožeče stranke do dobrega imena in časti, osebnega dostojanstva in zasebnosti v koliziji s pravico (novinarjev) tožene stranke do svobode izražanja, zato lahko nosilca v takem primeru svoji pravici uresničujeta v zoženem obsegu, tako da pri izvrševanju pravice enega ne pride do *prekomernega* posega v pravico drugega.² Presoja, ali izvrševanje ene pravice prekomerno omejuje izvrševanje druge, pa terja vrednostno tehtanje pomena obeh pravic in teže posega, oboje v luči vseh okoliščin konkretnega primera. Potrebno je najti pravično ravnovesje med konkurirajočimi interesi posameznika in skupnosti (javnosti).
14. Pri presoji dopustnosti posega v pravico do zasebnosti je treba upoštevati (i) za katero področje zasebnega življenja posameznika gre (ali gre za področje intimnega in družinskega življenja, področje zasebnega življenja, ki ne poteka v javnosti, ali področje življenja posameznika v javnosti), pri čemer velja pravilo: čim manj intimno je področje zasebnega življenja posameznika, tem manjšo pravno zaščito uživa, kadar pride v kolizijo z interesi in pravicami drugih posameznikov; in (ii) značilnosti subjekta, v pravico katerega se posega (brez privolitve prizadetega je mogoče pisati o zasebnem življenju osebnosti iz sodobnega življenja, ki zanimajo javnost). Pri opisovanju življenjskih dogodkov absolutnih in relativnih oseb javnega življenja je brez privolitve prizadetega dovoljeno opisati zlasti tisto, kar je pomembno za značaj, dejanja in mišljenja teh oseb, glede na njihovo javno udejstvovanje. Pri teh osebah pa brez njihove privolitve ni dovoljeno objavljati stvari iz njihovega intimnega življenja.³ Kdor javno deluje, je izpostavljen javni kritiki in če gre še za funkcionarja, je celo nujna javna kritika njegovega ravnanja, ki je kakorkoli povezano z njegovim statusom.
15. V zvezi s pravico do svobode izražanja je potrebno poudariti, da je njena funkcija varovati svobodo do posredovanja informacij in mnenj (aktivni vidik), pa tudi svobodo njihovega sprejemanja, torej pravico do obveščnosti (pasivni vidik). V okviru pravice do svobode izražanja ima posebej pomembno vlogo svoboda tiska; svoboda tiska in izražanja mnenj namreč pomaga vzpostaviti in oblikovati

2 Tako tudi odločba Ustavnega sodišča RS, opr. št. Up 2940/07 z dne 5.2.2009.

3 Tako odločba Ustavnega sodišča RS opr. št. Up 50/99.

nepristransko informirano javnost; poseben pomen ima, ko gre za izražanje v okviru novinarskega poklica, saj so široke meje svobode tiska eden izmed temeljev sodobne demokratične družbe; to še zlasti velja za poročanje o temah, pri katerih je podan splošni interes javnosti po informiranju.⁴

16. Ugotovitev o posebnem pomenu svobode izražanja, ko gre za novinarsko poročanje, pomeni, da mora biti v konfliktu človekovih pravic pri tehtanju interesov in dobrin, svobodi izražanja dana večja teža in je navedene okoliščine treba šteti kot takšne, ki tehtanje med omenjenima pravicama močno nagnejo v prid svobodi izražanja. Zato je treba v zadevah, pri katerih gre za omejevanje svobode izražanja glede novinarskega poročanja, še posebej skrbno preveriti, ali obstajajo ustavno sprejemljivi razlogi za omejitev.
17. Tehtanje je treba opraviti ob upoštevanju naslednjih kriterijev (i) najprej je potrebno ugotoviti, kakšna je vsebina in pomen kolidirajočih pravic in posledično kako intenzivno varstvo si posamezna pravica zasluži, (ii) pomembno je, na koga se izjava nanaša: stopnja, ki jo mora določena oseba dopuščati, ko gre za izražanje o njej, mora biti višja, če gre za javno osebo, in še toliko višja, če gre za osebo, ki spada v del izvršilne oblasti države, (iii) obseg sprejemljive kritike je večji, če novinar poroča o zadevah, ki so v javnem interesu; (iv) v konfliktu interesov mora biti svobodi tiska dana posebna teža in v takem primeru je potrebno še posebej skrbno preveriti, ali obstajajo ustavno sprejemljivi razlogi za poseg v svobodo tiska oz. za njeno omejitev.
18. Čeprav določila Kazenskega zakonika („KZ-1“) niso materialnopravna podlaga, na podlagi katere bi sodišče lahko odločalo v tej pravdi in obstoja ali neobstoja posameznega kaznivega dejanja zoper čast in dobro ime ni mogoče enačiti z obstojem ali neobstojem protipravnosti kot elementa civilne odškodninske odgovornosti, sodišče kljub temu navaja, da so zgoraj navedeni vidiki in merila za iskanje ravnovesja v konfliktu dveh človekovih pravic izraženi tudi v določilu čl. 158/III KZ-1.⁵
19. Odgovor na vprašanje, ali je nosilec pravice do svobode izražanja prestopil dopustne meje uveljavljanja te ustavne pravice, je mogoče iskati le na podlagi vseh okoliščin primera kot celote.⁶
20. Elementa protipravnosti ni mogoče ugotavljati samo na podlagi jezikovne razlage spornih objav; obstoj elementa protipravnosti je potrebno presojati z vidika

4 Odločba Ustavnega sodišča RS, opr. št. Up 2940/2007 z dne 5.2.2009 in druge.

5 Ne kaznuje se, kdor se o kom žaljivo izrazi v znanstvenem, književnem ali umetniškem delu, v resni kritiki, pri izpolnjevanju uradne dolžnosti, *časnikarskega poklica*, politične ali druge družbene dejavnosti, obrambi kakšne pravice ali varstvu upravičenih koristi, če se iz načina izražanja ali iz drugih okoliščin vidi, da tega ni storil z namenom zaničevanja.

6 Med drugim odločba ESČP Lingens vs. Austria, št. 9815/82.

primera kot celote. Zunaj konteksta žaljiv izraz lahko v določenih okoliščinah pomeni povsem dopustno uveljavljanje svobode izražanja in nasprotno – z na prvi pogled nežaljivim izrazom je mogoče koga hudo razžaliti in prizadeti.⁷ Vsako izjavo je potrebno presoјati v kontekstu in z vidika vseh okoliščin, v katerih je podana.⁸

21. Nadalje velja, da je kljub načelni večji zaščiti zasebnega življenja javnih osebnosti (kot njihovega javnega delovanja), dovoljeno pisati tudi o njihovem zasebnem življenju predvsem v dveh primerih: (i) če so okoliščine iz zasebnega življenja povezane z izvajanjem javne funkcije (npr. kažejo na skladnost ali neskladnost) in (ii) če je nosilec javne funkcije sam izpostavil javni pozornosti posamezne dele svojega zasebnega življenja, so lahko ti deli njegovega zasebnega življenja predmet preverjanja in mnenja novinarjev.⁹

Aktivna legitimacija:

22. Sodišče uvodoma poudarja, da bi bil tožnik, ob izpolnjenosti vseh treh predpostavk odškodninske odgovornosti, kot neposredni oškodovanec aktivno legitimiran za uveljavljanje denarne odškodnine za nepremoženjsko škodo iz naslova duševnih bolečin zaradi razžalitve dobrega imena in časti in posega v osebno pravico na podlagi določila člena 179/I OZ. Pravno priznana škoda so duševne bolečine, katerih neposreden vzrok je razžalitev tožnikovega dobrega imena in časti in posega v njegovo osebno pravico (in ne katerikoli drug vzrok). In, tožnik lahko uveljavlja denarno odškodnino za svoje lastne duševne bolečine (in ne za duševne bolečine kogarkoli drugega).
23. V okviru, kolikor tožnik svojo škodo utemeljuje na dejstvu, da je bila predvsem s sporno fotografijo (A2) prikazana celotna njegova družina, da so bili z njo prizadeti tudi njegovi družinski člani (žena in trije otroci), posledično pa je zaradi njihove prizadetosti in zaradi svoje nemoči trpel tudi sam, sodišče poudarja, da za uveljavljanje denarne odškodnine za nepremoženjsko škodo iz naslova morebitnega posega v osebno pravico družinskih članov tožnik ni aktivno legitimiran. Kolikor pa bi tožnik trpel zatrjevane duševne bolečine kot posledico stiske svojih družinskih članov, to ne vodi do utemeljenosti tožbenega zahtevka, ker ne gre za pravno priznano škodo; stiska družinskih članov namreč ni eden od vzrokov za duševne bolečine, za katere zakon priznava denarno odškodnino (določilo člena 179/I OZ).
24. Zato sodišče niti morebitnega posega v osebne pravice tožnikovih družinskih

⁷ Odločba US RS št. Up 345/2001 z dne 5. 2. 2004.

⁸ Med drugim odločba ESČP Bodrožić vs. Serbia, št. 32550/05.

⁹ Tako tudi Deklaracija o svobodi političnih debat v medijih, tč. VII.

članov (otrok), niti tožnikovega morebitnega trpljenja zaradi sodoživljanja stiske s strani njegovih družinskih članov ni v podrobnosti obravnavalo in se do njih ne bo opredeljevalo, saj to iz navedenih razlogov ne more pripeljati niti do utemeljenosti tožbenega zahtevka po temelju niti ne more upravičiti višine zahtevka.

25. Sodišče se bo zato v nadaljevanju že pri presoji zatrjevano protipravnega ravnanja tožene stranke osredotočilo samo na tisti del spornih člankov oz. objav, ki se nanašajo na tožnika. Ali drugače: ali je bilo z objavo sporne fotografije, na kateri so tudi tožnikovi mladoletni otroci (A2), s strani tožene stranke morda poseženo v *njihove* osebne pravice, sodišče v okviru te pravde na podlagi tožbe njihovega očeta, ni presojalo.

Glede vsebine člankov:

26. Kot že zgoraj rečeno med pravnima strankama ni bilo sporno, da je tožena stranka kot izdajateljica tednika Mladina v številkah 9 in 10 leta 2011 objavila fotografiji ter članke, navedene v točki 6 zgoraj. Kot že navedeno morebitne protipravnosti ne gre presojati po izolirani in ločeni jezikovni razlagi posamezne sporne objave, ampak je potrebno vse objave obravnavati kot celoto, kot tudi v kontekstu vseh drugih okoliščin konkretnega primera.
27. Z vpogledom v vse sporne objave „Ni vsak dr. G. že dr. Goebbels“ (A 2), uvodnik z naslovom „O Goebbelsu in njegovih“ (A 3), uvodnik „Pravo ime“ (A 4), kolumno „Primerjave“ (A 5), članek „Zakaj smo objavili fotografijo Grimsove družine“ (A 6) in objavo „Opravičilo in odstavitev“ in pesem s fotografijo „Herr Grims“ (A 7) je sodišče najprej ugotovilo, da v konkretnem primeru ne gre za objavo oz. spornost objektivnih dejstev ali informacij, ki bi lahko bile predmet presoje resničnosti ali neresničnosti. V vseh spornih objavah gre očitno za izražena *mnenja* novinarjev; mnenja pa so vedno subjektivna in hkrati uživajo največjo mero svobode izražanja, ta svoboda je v bistvu omejena samo v primeru zaničevalnega namena. Tudi mnenja morajo sicer imeti zadostno podlago v dejstvih,¹⁰ vendar v konkretnem primeru tožeča stranka niti ni ugovarjala, da je ne bi bilo (tudi sicer pa zadostna dejstvena podlaga za objavljena mnenja izhaja iz spornih člankov ter drugih listin, kjer tožnik predstavlja sebe kot politika skupaj z družino B4- B11).
28. Iz vseh spornih objav (A2-A7), tako iz izrecnih navedb kot tudi posredno iz celotnega konteksta, je popolnoma jasno, da je predmet mnenja (kritike) novinarjev način političnega delovanja tožnika in določene politične stranke za pridobivanje priljubljenosti, volivcev, skratka za povečevanje svoje politične moči; gre za prepoznavo, po mnenju novinarjev, in opozarjanje na metode političnega boja neke politične stranke. To izhaja tako iz spornih objav kot celote

¹⁰ Sodba ESČP Jerusalem vs. Austria, št. 26958/95.

kot tudi iz posameznih delov objav, celo prav tistih delov, ki jih je kot sporne izpostavila tožeča stranka, konkretno: »... seveda ne gre za to, da bi bila Janša in Grims zločinca, nacista. Gre za to, da uporablja SDS, in najbolj SDS poosebljata prav Janša in Grims, metode političnega boja, ki so jih ne samo uporabljali, ampak v knjigah tudi vestno popisali prav nacisti... če ne bi bilo zraven teh treh srhljivih imen, bi verjetno zelo hitro prepoznali, čigave metode političnega boja so danes to« in »Objava fotografij lahko vzbuja nelagodje in pomisleke, toda njeno osnovno sporočilo je jasno in stoji – uporaba metod, ki so jih prakticirali nacisti, je nevarna in se dogaja tu, pred našimi očmi...«; v članku z naslovom „Zakaj smo objavili fotografijo Grimsove družine“ pa je bilo navedeno: „Zapisano je, da so politične metode in propaganda, ki jih uporablja Grims (in SDS), podobne tistim, ki so jih uporabljali v nacistični Nemčiji ... Mladinamit se ni norčeval iz otrok, pač pa je na primeru politične propagande prikazal, kam lahko pripelje metoda političnega boja, ki jo gojijo v SDS.“

29. Stališče in mnenje novinarjev oziroma predmet njihove kritike je nekoliko manj očiteno, če bi se izolirano osredotočili samo na objavo sporne fotografije, vendar: (i) tudi iz besedila nad fotografijama je jasno, da se osebi primerjata v politični manipulaciji (in ne morda v katerihkoli drugih svojih prepričanjih ali metodah delovanja, ali celo kakšni osebnostni lastnosti ali intimnem ravnanju) in (ii) glede na celovito obravnavo vseh objav je potrebno upoštevati, da je bilo v uvodniku v isti številki tednika povsem jasno zapisano, da gre za primerjavo metod političnega boja: „Je res nedopustno primerjati Grimsa in Goebbelsa, Janšo in Hitlerja? Seveda ne gre za to, da bi bila Janša in Grims zločinca, nacista. Gre za to, da uporablja SDS, in najbolj SDS poosebljata prav Janša in Grims, metode političnega boja, ki so jih ne samo uporabljali, ampak v knjigah tudi vestno popisali prav nacisti“ ter „Preberite še enkrat Hitlerjeva, Strasserjeva in Goebbelsova politična navodila. Če ne bi bilo zraven teh treh srhljivih imen, bi verjetno zelo hitro prepoznali, čigave metode političnega boja so danes to...“
30. Tudi celoten kontekst spornih objav ne vnaša niti najmanjšega dvoma v to, kaj je predmet kritike novinarjev; izpostavljeni deli spornih objav so vsebinsko popolnoma v skladu s kontekstom vseh objav kot celote. Posamezni članki se sicer lotijo še kakšne druge teme (npr. dvojnih standardov slovenskega novinarstva), logično da v določeni zvezi z objavo fotografij s strani Sarkiča, ki je bila povod tudi za vse sporne objave, vendar brez pravno relevantne zveze za to pravdo.
31. Niti izpostavljenih spornih delov objav niti člankov kot celote ne gre razumeti kot negativne vrednostne sodbe o tožniku osebno, o njegovih sposobnostih, osebnostnih lastnostih; ne gre za osebni napad na tožnika niti za mnenje o tožniku v njegovi strogo zasebni sferi, ki bi bil izven konteksta mnenja novinarjev o

- načinih njegovega političnega delovanja. Da objave niso bile objavljene z žaljivim namenom je mogoče sklepati po načinu izražanja in po vseh okoliščinah, v katerih so bili članki napisani (predvsem, da so bili del javne razprave o takrat javno aktualni temi).
32. Da naj bi sporne objave s primerjavo tožnika in nacističnega zločinca Goebbelsa sporočale, da se tudi tožnik zavzema za vse nacistične »vrednote,« totalitarizem, nasilje, etnično čiščenje (Judovsko vprašanje) in da je v sledenju tem naukom pripravljen žrtvovati tudi lastne otroke (tako kot je Goebbels skupaj s svojo ženo Magdo pred lastnim samomorom umoril svojih šest mladoletnih otrok) nima popolnoma nobene podlage v spornih objavah (A2-A7), niti izrecno niti posredno. V prvi sporni objavi (A2), ki je za tožnika tudi po njegovi izpovedi najbolj moteča, je v besedilu nad fotografijama povsem jasno napisano, da gre za primerjavo v manipulaciji, očitno je mišljena politična manipulacija. Iz vseh drugih objav pa je iz neposrednih zapisov jasno, kot je sodišče že obrazložilo zgoraj, da so predmet primerjave »metode političnega boja.«
33. Tožnikovo razumevanje, da se je primerjava nanašala na dejstvo, da je Goebbels „zločinsko in hladnokrvno“ umoril lastne otroke, v spornih objavah nima nobene podlage. Celo če bi bili objavljeni samo sporni fotografiji (A2), brez besedila nad njima in uvodnika v isti številki revije ter nadaljnjih člankov, je sodišče prepričano, da povprečen bralec obeh fotografij ne bi razumel tako, kot meni tožnik. Svojega razumevanja tožnik ni natančneje utemeljil. Mnenje sodišča tako temelji na celotnem kontekstu zadeve, predvsem besedilu nad fotografijama in uvodniku v isti številki revije; nenazadnje pa dejstvo, da je Goebbels pred lastnim samomorom umoril svoje otroke, ni splošno znano.
34. Na mnenje tožeče stranke, da so sporne „primerjave in raznašanje trditev že objektivno nedopustne... vredne obsodbe... in da so presegle vse meje dobrega okusa“ sodišče odgovarja, da je v tej pravdi presodilo, ali so konkretne objave v konkretnem primeru, upoštevaje vse relevantne okoliščine, pomenile protipravno ravnanje, katerega posledica je odškodninska odgovornost. Kakšne so primerjave (kritike) kot take, same po sebi, ni pravno odločilno.
35. Primerjava tožnika z Goebbelom je sicer res, kot trdi tožnik, izrecna in neposredna, vendar vprašanje, ali je neka kritika neposredna ali posredna ni kriterij za presojanja njene protipravnosti; kriterij so druge okoliščine, s katerimi se bo sodišče ukvarjalo v nadaljevanju. Pri konkretni primerjavi je bistveno to, da se primerjava ni zgodila brez konteksta in zato kar na splošno in v celoti, ampak je iz spornih objav popolnoma jasno, katero konkretno delovanje tožnika in Goebbelsa je bilo predmet primerjave oz. kritike, namreč manipulacija in vključevanje družine v politično sliko politika (A2) in (druge) metode političnega boja (A3-A6).

36. Nedvomno je primerjava tožnika z Goebbelsom, konkretno zgoraj navedenih načinov delovanja, objektivno izjemno ostra in groba kritika, ki je za tožnika upravičeno lahko žaljiva in posega v njegovo dobro ime in čast ter tudi zasebnost. Vendar pa, kot pojasnjeno v materialnopравnih izhodiščih, to samo po sebi ne zadostuje za ugotovitev protipravnosti ravnanja tožene stranke; protipravno bi bilo ravnanje tožene stranke takrat, če bi pri izvrševanju svoje pravice do svobode izražanja *prekomerno* posegla v pravice tožnika. Prekomernost pa je sodišče presojalo v luči vseh okoliščin primera.
37. Tožena stranka s spornimi objavami ni prekršila nobenega od pravil Kodeksa novinarjev Slovenije, katerih kršitev ji očita tožeča stranka: (i) 2. člena že zato ne, ker je šlo za objavo mnenja in ne podatkov in dejstev; (ii) 17. člena ne iz razlogov, navedenih v nadaljevanju glede položaja tožnika in teme javnega pomena; (iii) 19. člena ne zato, ker tožnik ni oseba iz tega člena; (iv) 20. člena ne zato, ker pisanja niso temeljila na nobenih stereotipih niti podrobnostih, ki bi bile povezane z določenimi osebnimi okoliščinami; in (v) 21. člena ne zato, ker pisanje ni pomenilo spodbujanja k nasilju, širjenju sovraštva in nestrpnosti.
38. Glede na to, da sta bili dve od spornih objav (A2 in A7) objavljeni v nesporno satirični rubriki tednika Mladinamit, zanju velja še večja stopnja dopustnega pretiravanja in ostrine. Satira je namreč po definiciji delo, ki na oster, zbadljiv način prikazuje resničnost, življenje.¹¹

Okoliščine konkretnega primera:

39. Pri presoji, ali je tožena stranka tako presešla svojo pravico do svobodnega izražanja, da je nedopustno posegla v osebnostno pravico ter pravico do dobrega imena in časti tožeče stranke, ali je torej ravnala protipravno, je sodišče v konkretnem primeru upoštevalo tudi naslednje okoliščine, ki jih bo v nadaljevanju podrobneje pojasnilo: (i) sporne objave so bile sprožene in so nastale v okviru takratne širše javne debate o primernosti primerjave fotografije tožnika in Goebbelsa, ki sta bili objavljeni na facebook strani Denisa Sarkića, (ii) sporne objave obravnavajo temo javnega pomena, (iii) tožeča stranka je znan slovenski politik, vidni predstavnik ene od političnih strank in funkcionar (poslanec Državnega zbora) in (iv) tožnik je pred objavo vseh spornih objav sam po svoji volji javno izpostavil tudi svojo družino in jo uporabil za predstavljanje sebe kot politika.

Mnenje kot del javne razprave:

40. Med pravdnima strankama ni bilo sporno, da je bila pred objavo vseh spornih objav tožene stranke na facebook strani Denisa Sarkića objavljena tožnikova

¹¹ Tako tudi Deklaracija o svobodi političnih debat v medijih, tč. V.

fotografija, skupaj s fotografijo Josepha Goebbelsa (B2), zaradi česar je takrat tekla javna razprava o tem, ali so tako ostre primerjave primerne oz. celo dopustne (določilo člena 214/II ZPP, pa tudi B3). Objava fotografij je sprožila javno debato o tem, ali je nivo politične kulture in komunikacije sploh še sprejemljiv (iztočnica ni bila samo sporna primerjava fotografij tožnika in Goebbelsa, ampak tudi druge, takrat aktualne primerjave in komunikacije vidnih političnih nasprotnikov (B3). Iz javnih razprav je bilo razumeti, da se tak nivo politične kulture obsoja in da je, med drugim, primerjava vidnega slovenskega politika z nacističnim zločincem nedopustna *per se* (B3).

41. V to razpravo se je vključila tudi tožena stranka s spornimi objavami, predvsem s prvo sporno objavo obeh fotografij in zapisa nad njima (A2) ter uvodnikom v isti številki revije (A3). V teh objavah je tožena stranka utemeljevala, zakaj je po njenem *mnenju* primerjava navedenih oseb po vsebini utemeljena; povedala je, kaj imata navedeni osebi kot predstavnika političnih strank skupnega, v čem je stranki utemeljeno primerjati, namreč v načinu političnega boja. S tem je hkrati posredno povedala tudi, da navedenih oseb ne gre primerjati v čemerkoli drugem, med drugim v tistem, za kar tožeča stranka trdi, da je bilo sporočilo člankov, ki so ga prizadeli.
42. Tožena stranka je torej o vprašanju, ki je bilo takrat predmet javne debate, izrazila svoje mnenje (to je, da je primerjava dopustna) in ga utemeljila.

Tema javnega pomena:

43. Kot rečeno je bila povod za vse sporne objave takrat aktualna javna debata o ravni kulture političnega komuniciranja in sprejemljivosti tako ostrih primerjav političnih nasprotnikov kot je primerjava tožnika z Goebbelom (kot je njuni fotografiji objavil Sarkič, B2).
44. Kulturni nivo političnega komuniciranja na najvišji ravni, ki ni osamljena izjema, ampak se v določeni družbi in v določenem daljšem časovnem obdobju pogosto ponavlja, je po prepričanju sodišča vsekakor tema javnega pomena; tako komuniciranje se namreč lahko prenaša na vsa druga področja družbe, grobo in zaničljivo slikanje političnih nasprotnikov pa lahko izpodriva in onemogoča konstruktivno iskanje vsebinsko najboljših rešitev za družbene probleme.
45. O tej temi so novinarji tožene stranke povedali svoje mnenje, namreč (i) da so tudi tako ostre primerjave kot so primerjave z Goebbelom dovoljene, če so vsebinsko upravičene in (ii) da bi moralo biti slovensko novinarstvo bolj dosledno in z enakimi kriteriji obravnavati dovoljenost ostrih primerjav z obeh političnih polov. O tem, da je imela tožena stranka pravico izjaviti in pojasniti svoje mnenje v zvezi s tako temo ni nobenega dvoma.

46. Nenazadnje pa je utemeljevanje novinarjev, zakaj je bila po njihovem mnenju primerjava tožnika z Goebbelsom (Sarkič, B2) vsebinsko utemeljena, izraz njihovega razumevanja metod političnega boja politične stranke, ki jo predstavlja tožnik; metode političnega boja politične stranke pa tudi ne bi mogle biti bolj očitno tema javnega pomena.
47. V nobeni od spornih objav sodišče ni prepoznalo senzacionalizma, torej objavljanja mnenj zgolj z namenom razburjanja javnosti; sodišče je že zgoraj obrazložilo, kakšno vsebino je razbralo iz spornih objav, kar ne kaže na željo po vznemirjanju javnosti kar tako; če pa so objave vzbudile veliko pozornosti, je to posledica, ne pa namen/senzacionalizem.
48. Po oceni sodišča je bila uporaba tožnikove fotografije in primerjava slednje z Goebbelsovo, ter nadaljnjimi besednimi primerjavami z Goebbelsom s strani tožene stranke, vsebinsko celovita tako, da je tožena stranka s takim ravnanjem bolj nazorno in opazno (šokantno) utemeljila svoje mnenje o dopustnosti in vsebinski utemeljenosti takih primerjav. S spornimi objavami torej ni presegla okvira teme, o kateri je tekla javna razprava o družbeno pomembni temi.

Položaj tožnika:

49. Nesporno je bilo, da je tožnik vodilna osebnost ene od političnih strank ter kot poslanec funkcionar v Republiki Sloveniji (določilo člena 214/II ZPP). Tožnik je torej absolutna javna osebnost, za katero vedno in v vseh vsebinah obstaja interes javnosti. Tožnik je kot politik in funkcionar s sprejemom teh vlog in funkcij sebe izpostavil v največji možni meri javnemu mnenju in javni kritiki, ki je po naravi stvari lahko vse od izjemno naklonjene do izjemno nenaklonjene, ostre, negativne in tudi grobe; kakršnakoli že kritika javne osebnosti, politika in funkcionarja je, se od njega pričakuje, da jo v najširših možnih mejah tolerira.
50. V popolnosti navedeno velja takrat, kadar se kritika nanaša na področje delovanja javne osebnosti, politika oz. funkcionarja, in natanko tako je bilo v konkretnem primeru; vse sporne objave se očitno in nedvomno nanašajo na kritiko tožnikovega delovanja kot politika in na način delovanja politične stranke, katere vidne predstavnik je tožnik.
51. Predmet spornih objav (mnenja novinarjev) v konkretnem primeru ni bil tožnik v svoji zasebni ali celo intimni sferi, ampak tožnik kot eden od najvidnejših predstavnikov svoje politične stranke; tožnik je bil omenjen, ker »pooseblja« politično stranko, katere metode so kritizirali sporni članki (A3).
52. Tudi sporna fotografija (A2) je bila nedvomno posneta v javnosti, na javnem dogodku; na fotografijah je celo prva vrsta sedišč, za katere je splošno znano, da

so še posebej izpostavljene, na takih dogodkih vsaj v določeni meri namenjeni javnim osebnostim; tožnik z družino se je na taka mesta usedel nedvomno po svoji svobodni odločitvi, ne glede na to, ali je bila že od začetka to njegova ideja ali pa je sprejel povabilo koga drugega, kot je izpovedal.

Tožnik je prvi sam javno izpostavil svojo družino:

53. Tožeča stranka je med drugim zatrjevala, da je grobost posega v tožnikove pravice toliko večja zato, ker je tožena stranka objavila fotografijo ne samo tožnika, ampak celotne njegove družine, in to ob fotografiji Geobbelsa z družino. Poudarila je, da svoje družine ni izpostavljala na nobenem političnem shodu.
54. Tožena stranka je med drugim ugovarjala, da je tožnik sam tisti, ki je svoje družinsko življenje povezal s politično dejavnostjo in jo javno izpostavil. Podatke iz družinskega življenja in celo fotografije svoje družine je uporabljal za dvigovanje svoje priljubljenosti med volivci; to je bila tudi ena izmed metod, ki jih je uporabljal Goebbels in jo kritizira Robert Botteri z objavo fotografij obeh družin.
55. Tožnik je v svoji izpovedi zanikal, da bi kadarkoli v politiki ali volilni kampanji izpostavljal svojo družino oz. otroke, izpovedal je, da jih nikoli ni vzel na oder kot nekateri drugi politiki; samo zato, ker so imeli kot družina pač malo skupnega časa, ki so ga želeli čim bolj izkoristiti, so vsi skupaj šli na kakšne (tožnikove politične) dogodke, vendar so bili otroci vedno nekje v množici ali so se kje v bližini igrali. Taki tožnikovi izpovedi sodišče ni verjelo, ker je v nasprotju z listinskimi dokazi tožene stranke (B4-B11), ki jim je zaradi večje zanesljivosti sodišče dalo večjo težo.
56. Da se je tožnik z družino večkrat udeležil maše na Brezjah ob prazniku Marijinega nebovzeta in da se je slikal s celotno družino v prvi vrsti, potrjuje že sama prva sporna objava (A2), ki je bila posneta prav ob tej priložnosti; sicer pa se je tožnik z družino take maše na Brezjah udeležil že tudi prej, kar potrjujejo starejše fotografije (B4 in B7). Vsekakor gre za javen dogodek, ki je tudi medijsko precej dobro pokrit, kar potrjujejo članki oz. obvestila o tem dogodku s strani različnih medijev (24 UR, SIOL, Slovenske novice, Radio Ognjišče, Times, Družina in Mladina, B19). Vsaj iz nekaterih objavljenih fotografij izhaja, da so bile fotografije tožnika z družino posnete z njegovo vednostjo (ne slučajno oz. na skrivaj) (B4, B6 in B7). Iz vseh fotografij (B4 do B7) tudi izhaja, da je tožnik z družino očitno sedel v prvi vrsti, in torej ne nekje brezimno pomešan med množico. Tudi tožnikova izpoved med zaslišanjem, češ da je z družino prišel sedet v prvo vrsto zato, ker jih je nekdo prišel povabit, naj sedejo v prvo vrsto, saj so tam še prosti stoli (sami pa so se prvotno usedli bolj zadaj), sodišča ni prepričala o

tem, da naj se tožnik skupaj z družino ne bi nahajal v prvi vrsti po svoji svobodni volji. Poleg tega pa sodišče tožniku v tem delu izpovedi tudi ni verjelo, in sicer zato, ker je tožnik z družino očitno zasedel prvo vrsto tudi v predhodnih letih, kot to potrjujejo fotografije (B7).

57. Poleg tega se je tožnik z družino očitno udeležil tudi festivala stranke, katere vidni predstavnik je, kar je prav tako javni dogodek oz. dogodek v okviru opravljanja tožnikove politične funkcije. Ne samo, da se je dogodka udeležil skupaj z družino (kar bi še lahko bilo skladno z njegovo izpovedjo), ampak se je skupaj z družino očitno dal tudi fotografirati (B8 in B9). Še več, fotografije so objavljene na internetu in jih je možno kupiti (fotografija in račun B8) kot promocijski material; gre torej za promocijo tožnika v okviru njegovega političnega delovanja s pomočjo družine.
58. Poleg tega je tožnik svojo družino očitno izpostavil tudi v dveh člankih v reviji Nova z dne 27.3.2006 in Obrazi iz aprila 2007 (B10 in B11). V obeh člankih je objavljena ena ali več fotografij tožnika z družino. Tudi vsebina obeh člankov razkriva stvari iz tožnikovega družinskega življenja.
59. Sodišče je zato štelo za dokazano, da je tožnik prvi sam javno izpostavil svojo družino tako s fotografijami kot s podatki; glede na to, da so fotografije tožnika z družino celo naprodaj v skupini „Festival SDS“ (B8) je namen očitno v oblikovanju tožnikove politične podobe in povečevanju njegove priljubljenosti kot politika. S tako javno izpostavitvijo družine za promocijo lastne politične podobe pa je tožeča stranka sama predstavila svojo družino (otroke) v javno sfero ter prevzela riziko, da bo tudi tako njegovo ravnanje (kot del političnega delovanja) predmet javnega mnenja oziroma kritike; in natanko to se je s sporno objavo (A2) tudi zgodilo.
60. Seveda ni dvoma, da je družina posameznika njegovo zasebno področje, ki ga varuje *pravica* do zasebnosti (določilo čl. 35 Ustave) in to velja tudi za javne osebnosti (od različnih okoliščin je odvisno, v koliko zmanjšani meri). Vendar iz zgoraj ugotovljenih dejstev jasno izhaja, da tožeča stranka sama ni pokazala, da želi to svojo pravico uveljavljati tako, da ohranja družino v svoji zasebni sferi; nasprotno, iz njenih ravnanj izhaja, da se je odločil družino izpostaviti v javnosti v okviru promocije sebe kot politika. Varstvo pred tretjimi, ki so posegli v tako njegovo pravico, s sklicevanjem na tako pravico, mu zato v konkretnem primeru ne gre.
61. V nasprotnem primeru bi lahko javna osebnost gradila svojo javno podobo (izključno) na podlagi lastnih navedb in predstavitev s področij, ki so

ustavnopravno zaščiten, take njene navedbe in predstavitve pa ne bi morale biti predmet mnenja in kritike s strani kogarkoli drugega. To bi predstavljalo nedopusten poseg v pravico do svobode izražanja drugih in neutemeljeno privilegiranje pravice enega na račun pravice drugega.

62. Da se tožniku njegovo javno predstavljanje skupaj z družino samo po sebi sploh ne zdi sporno, jasno izhaja tudi iz njegove navedbe, da „tožena stranka tožnika ni primerjala z drugimi demokratično izvoljenimi evropskimi ali svetovnimi politikami, ki se s svojimi družinami pojavljajo v javnosti (tudi ob cerkveni maši).“ Tožeča stranka se torej strinja, da se njegove fotografije z družino javno objavljajo, če se primerjajo z določenimi (uglednimi) politikami, nedopustno pa se ji zdi, če se primerjajo z drugimi (neuglednimi) politikami. Odločitev o tem, s kom bo narejena primerjava je vsebinsko neločljivo povezana z vsebino, razlogi, zakaj se dva politika primerjata, to pa je del mnenja, na katerega se nanaša svoboda (oblikovanja in) izražanja mnenja novinarjev. Mnenje novinarjev seveda ne more biti omejeno na pozitivne primerjane osebnosti. Mnenje in s tem izbira primerjalnega politika je lahko pozitivna ali negativna.
63. Sodišče na tem mestu posebej poudarja, da navedeno nikakor ne pomeni, da so posegi v zasebno sfero javnih osebnosti absolutno in v celoti dovoljeni, niti da je vedno dovoljeno uporabiti družinske fotografije javnih osebnosti. Sodišče odloča samo v okviru v tej pravdi spornih objav, glede slednjih pa upošteva vse okoliščine primera, med njimi tudi okoliščino, da je tožeča stranka sama prva dopustila javno objavo družinskih fotografij v okviru oblikovanja svoje politične podobe.
64. Sodišče je upoštevalo vse zgoraj izpostavljene in ugotovljene okoliščine zaključilo, da tožena stranka s spornimi objavami ni prekomerno posegla v pravico do zasebnosti ter pravico do dobrega imena in časti tožeče stranke, ampak je v dopustnih mejah izvrševala svojo pravico do svobode izražanja. Tožnik kot javna osebnost je dolžan sporne ostre kritike na račun načina svojega političnega delovanja tolerirati. Ker tožbeni zahtevek po temelju ni utemeljen, se sodišče do dejstev v zvezi z zatrjevano škodo, vzročno zvezo in višino zahtevka ne bo opredeljevalo.

Uporaba primerljivih pojmov s strani politične stranke, ki jo predstavlja tožnik:

65. Print z internetne strani politične stranke, katere vidni član je tožnik (B14), komentira eno od objav v časniku Delo, komentar pa zaključuje z besedami: „Ker Slovencev že dolgo nihče ni imel tako za norca, poklanjamo Delu posebno priznanje. Joseph Goebbels bi se ob Delovih mojstrih počutil kot pravi vajenček.« Ob komentarju je slika Jozefa Goebbelsa, pod katero je napis „Delo osvobaja.« Prav tako sta bila v objavi na internetni strani stranke, ki jo predstavlja tožnik, dne

5.8.2011 (B15) dva novinarja tožene stranke označena za „jedro totalitarne fašistične ideologije.“ Na enaki internetni strani z dne 15.5.2012 (B17) je bil komentar neke novinarke označen za »fašizem tipa (enega od prepoznavnih politikov).“ Na twitterju stranke, katere predstavnik je tožnik, pa je bilo objavljeno (B18): „Milan Kučan in ZKS nista imela nič z aretacijami, ki jih je izvajala njihova SDV, Hitler pa ni imel pojma o koncentracijskih taboriščih.,, Vse objave, razen prve (B14), so kasnejše od tukaj obravnavanih spornih objav.

66. Tožnik je sicer zaslišan kot stranka izpovedal, da sam ni avtor nobene od teh objav, kar mu sodišče sicer lahko verjame. Hkrati pa ni mogel potrditi, da bi se do konkretnih izjav kdaj javno distanciral ali jih kritiziral (objavljena so namreč javno). Dejstvo je, da gre za javne objave politične stranke, katere vidni član je tožnik. Ker tožnik v javnosti predstavlja svojo politično stranko, ločnice med njegovimi osebnimi izjavami in javnimi izjavami njegove stranke v javnosti skorajda ni. Morebitno odklonilno osebno mnenje tožnika do tako ostrih kritik nasprotnikov znotraj stranke (kot je to izpovedal), za katere tožnik ni dokazal, da bi bilo kdaj tudi javno izraženo, navedenega ne spremeni.
67. Sodišče je torej štelo za dokazano okoliščino, da politična stranka, katere vidni predstavnik je tožnik, večkrat izraža mnenje z uporabo pojmov, kot so fašizem, Hitler, Goebbels in drugimi. Gre torej za delno identične, delno pa po vsebini in ostrini zelo podobne pojme, kot jih tožeča stranka v tej pravdi očita toženi stranki kot preostre in nedopustne.
68. Vendar pa zgoraj navedene objave politične stranke, ki jo predstavlja tožnik, niso povezane s spornimi objavami, predvsem niso bile povod za sporne objave. Vse razen ene že zato ne, ker so časovno kasnejše; predvsem pa vsebina, to je kritika političnega delovanja tožnika, ni povezana z nobeno od tem, o kateri se je tožnikova politična stranka izrazila s podobno ostrimi primerjavami (B14-B18). Ker vsebinske povezave med izpostavljenimi objavami politične stranke, ki jo predstavlja tožnik in v tej pravdi obravnavanimi objavami ni, takih objav (B14-B18) sodišče kljub primerljivi ostrini ni upoštevalo kot okoliščine, ki bi imela vpliv na presojo, ali je tožena stranka v dopustnih mejah posegla v pravice tožeče stranke.¹²

Poseg v svobodo veroizpovedi:

69. Tožeča stranka je zatrjevala tudi, da je tožena stranka posegla v njeno pravico do svobode veroizpovedi s tem, da je objavila tožnikovo fotografijo z družino pri maši ob Marijinem vnebovzetju na Brezjah (A2).

¹² Za kulturno komunikacijo, ki je bila predmet javne debate, je tudi nujno, da se na nekulturne izjave enega subjekta ne odgovarja na enako nekulturnen način.

70. Ustava zagotavlja svobodno izpovedovanje vere in drugih opredelitev v zasebnem in javnem življenju; nihče se tudi ni dolžan opredeliti glede svojega verskega ali drugega prepričanja (določilo čl. 41/I in II Ustave). Svoboda vere na najgloblji ravni pomeni pravico fizične osebe imeti vero in jo svobodno spremeniti (pozitivni vidik) ter pravico ne pripadati nobeni veri (negativni vidik). Teh notranjih premislekov že po naravi stvari ni mogoče niti urejati niti omejevati (t. i. forum internum kot posebna oblika svobode misli). Pravica svobodnega izpovedovanja vere (kot posebna oblika svobode izražanja) in svoboda izvrševanja vere (kot posebna oblika svobode ravnanja) pomenita manifestacijo notranjih osebnih odločitev navzven (t. i. forum externum). Svoboda vere se lahko uresničuje individualno ali kolektivno.¹³
71. Objava tožnikove fotografije z družino pri maši ob Marijinem nebovzetju na Brezjah (A2) v kontekstu iz obravnavanega primera po oceni sodišča ne pomeni posega v katerikoli vidik tožnikove pravice do svobode vesti oziroma vere. Natančnejših navedb, zakaj je tožnik objavo fotografije razumel kot poseg v njegovo svobodo vere, tožeča stranka ni podala, zato se tudi sodišče do navedene gole trditve ne more natančneje opredeliti.
72. Sodišče se do navedb, da sporne objave že same po sebi pomenijo tudi sovražni govor, poleg tega pa sovražni govor predhodnih objav (Sarkič) opravičujejo in utemeljujejo, namesto da bi ga obsodile, ne bo opredelilo, ker so take navedbe za odločitev o tožbenem zahtevku pravno nerelevantne.

Glede pravnih stroškov:

73. O pravnih stroških je sodišče odločilo na podlagi določila čl. 154/I Zakona o pravnem postopku, ki določa, da mora stranka, ki v pravdi ne uspe, nasprotni stranki povrniti njene stroške. Sodišče je odmerilo stroške tožene stranke na podlagi priglašenih stroškov ter v skladu z Zakonom o sodnih taksah in Zakonom o odvetniški tarifi.
74. Toženi stranki je sodišče priznalo naslednje stroške: nagrada za postopek 828,10 EUR, plus nagrada za narok 764,40 EUR, plus 20 EUR administrativnih stroškov, skupaj 1.612,50 EUR, plus 354,75 EUR (22 % DDV), vse skupaj torej 1.967,25 EUR.
75. Tožena stranka je upravičena tudi do zakonitih zamudnih obresti v primeru zamude s plačilom pravnih stroškov, in sicer od poteka paricijskega roka dalje do plačila (načelno pravno mnenje Vrhovnega sodišča RS z dne 13.12.2006), saj tožeča stranka šele takrat pride v zamudo s plačilom pravnih stroškov.

¹³ Odločba Ustavnega sodišča opr. št. U-I-92/07-23 z dne 15. 4. 2010.

PRAVNI POUK:

Zoper sodbo je dopustno vložiti pritožbo v roku 15 dni od dneva njenega prejema pisnega odpravka. Pritožba se vloži pisno v dveh izvodih pri tem sodišču, o njej pa bo odločalo Višje sodišče v Ljubljani. Pritožba mora obsegati navedbo sodbe, zoper katero se vlaga, izjavo, da se sodba izpodbija v celoti ali v določenem delu, pritožbene razloge in podpis pritožnika (355. čl. ZPP). Če je pritožba nerazumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala, jo sodišče zavrže, ne da bi pozivalo vložnika, naj jo popravi ali dopolni (336. čl. ZPP). Ob vložitvi pritožbe mora biti plačana sodna taksa. Če sodna taksa ni plačana niti v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za njeno plačilo in tudi niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je pritožba umaknjena (3. odst. 105.a čl. ZPP). Če ob vložitvi pritožbe pooblaščenec stranke, ki je odvetnik, ne predloži pooblastila, mu sodišče ne dovoli, da začasno opravlja pravdna dejanja za stranko, ampak pritožbo zavrže (5. odst. 98. čl. ZPP). V primeru, da stranka vloži pritožbo po pooblaščenju, mora biti ta odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit. Pritožbo, vloženo po pooblaščenju, ki ni odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, bo sodišče kot nedovoljeno zavrglo.

Ljubljana, 10. julij 2013

Okrožna sodnica:

Dušana Bajc, l.r.

Ta prepis je soglasen z izvirnikom

Podpis pristojne
sodne sodbe:
